

BARLAGKUTATÓ EGYESÜLETEK KÖZLEMÉNYEI.

A Természetbarátok Turista-Egyesület Alpesi Csoportja 1937. januárius 15-én *Venkovits István* elnöklése alatt megbeszélést tartott a Magyar Barlangkutató Társulat kiküldöttjeivel, ahol a *Legény-barlang* kezelésére vonatkozólag a következő megállapodás jött létre.

A Magyar Turista-Egyesület munkaterületül átengedte a Klastrompuszta melletti *Legény-barlangot* a T. T. E. Alpesi Csoportjának, mivel a nevezett Csoport újabban kiváló feltáró sikereket ért el ebben a barlangban.

A T. T. E. barlangkutató csoportja lezárja és kezelésbe veszi a *Legény-barlangot*. A zár egyik kulcsa a klastrompusztai menedékházban, a másik a barlangkutató csoportnál lesz. A barlang ezentúl csak is vezető kíséretében tekinthető meg, akit a Csoport adja előzetes bejelentés esetében, az erre vonatkozó igénylést a turát megelőző péntek este fél 8 — fél 10 között kell bejelenteni a Csoportnál (VII., Dob-utca 90. — Telefon: 1—316—20). Belépődíj 20 fillér.

A T. T. E. Alpesi Csoportja rendes tagul lép be a Magyar Barlangkutató Társulatba, ahol személyi érintkezésnél *Venkovits István* képviseli a Csoportot. Az Egyesület a Társulat szakfelügyelősége alá helyezi barlangkutató munkásságát és havonként elszámol a befolyt belépődíjakról. A Társulat a *Legény-barlangban* végzendő munka és kezelés felügyeletével *Barbie Lajos* pénztárost és *Schönviszky László* titkárt bízta meg

Venkovits István.

A Magyar Barlangkutató Társulat Várhegyi Bizottsága 1937 február 4-én *Kadic Ottokár* dr. elnöklése alatt *ülést* tartott a következő tárgysorozattal.

Elnök jelenti, hogy a Várhegyi barlangban az újabb feltáró munkálatok befejezést nyertek. Feltárás alá került a Szentháromság-utca 9. és 11. sz. házak terjedelmes barlangpincéi, amelyeket egyszerre villanyvilágítással is felszerelték. A barlang nagyobb termeiben a világítást fényszórókkal erősítették meg, ezen kívül több kutat, légaknát és fülkét színesen kivilágították. Végül a teljesen rendezett 9. termet számokkal látták el. A munkálatok 1936 március 10.-től július 28-ig tartottak és 2549.64 P költségbe kerültek.

Elnök jelenti, hogy a barlangtani gyűjtemény fejlesztése érdekében újabban a következők történnék. Az eddig begyűjtött fosszilis és réeens csontanyagot leltározták. A begyűjtött eserépedényeket kiegészítették és meghatározták. A Solymári sziklaüregből régebben kikerült barlangi oroszán-mancsokból *Haberl Viktor* preparátor gipszmásolatot készített s ezek külön vitrinben ki lettek állítva. A két legnevezetesebb barlangról, a Szeleta- és Mussolini-barlangban régebben gyűjtött paleolitikokról ugyancsak *Haberl* preparátor másolatokat készí-

teft s ezek külön vitrinekben nyertek elhelyezést. A Torbágyi sziklaüregben régebben gyűjtött jégkori emlősök csontmaradványai szintén külön vitrinbe kerültek. Végül az egyik vitrinben állították ki a hazai barlangokról írt fontosabb közleményeinek különlenyomatait. *Elnök* felhatalmazást kér, hogy a folyó évben összegyűlő belépődíjak tiszta jövedelmét főleg a gyűjtemény fejlesztésére használhassa fel.

Elnök jelenti, hogy a barlang rendezése után a vezetőség teljes erővel propagandához látott. Ennek érdekében a következők történtek: *Barbie Lajos* az összes székesfővárosi iskoláknak és turista-egyesületeknek újabb nyomtatott értesítést küldött. Intézkedés történt, hogy a napilapok napirendjükben a barlangot állandóan hirdessék. A Polgármesteri Közművelődési Szakosztály hozzájárulásával és *Bercsik Sándor* dr. mávi felügyelő pártfogása révén sikerült a barlangot jutányos áron több hónapon át az autobuszokban hirdetni. *Elnök* a Hungaria (Budapester Rundschau) című pompásan kiállított propaganda-folyóiratban német nyelven ismertette a barlangot. November 5-én *Turchányi Istvánnal* rádióközvetítés volt a barlangból. November 11-én *elnök* a Magyarhoni Földtani Társulatban népszerű előadást tartott a székesfővárosi barlangokról; ennek szövege a Földtani Értesítőben jelent meg. A vezetőség a cikkből 1900 különlenyomatot rendelt s ezeket is propaganda célokra használja. November 27-én *elnök* a Szent István Akadémián szakelőadást tartott a budavári barlangpincék földtani viszonyairól. Ennek az előadásnak a szövege nyomtatásban fog megjelenni. *Drechster Ottó* németnyelvű, *Mesterházy Jenő* dr. pedig a „Mit nézzünk meg“ című sorozatban magyar nyelvű propaganda-előadást tartott barlangunkról. Végül a Magyar Filmiroda R. T. vezetősége filmfelvételeket készített a barlangban a Világhíradó számára.

Pacher Béla dr. tanácsjegyző kéri, hogy a „törökpince“ megjelölést ne használják a jövőben, mivel ez a kifejezés nem fedti a valóságot. *Somkuthy József* ny. honvédelmi miniszter javaslatára a Bizottság elhatározza, hogy a budavári üregeket, mivel azok első sorban barlangok, de egyszersmind pincék is, ezentúl „barlangpincék“-nek fogják nevezni.

Markos Béla igazgató ajánlja, hogy a Bizottság fordítassa több világnyelvre a magyarszövegű plakátokat és nyomasson ugyanezek több nyelven egészen rövid, egy-két fényképpel ellátott röpecdulat. Ezeket azután készséggel eljuttatja hazai és külföldi idegenforgalmi helyekre.

Barbie Lajos barlang-gondnok jelentést tesz a Bizottságnak 1936. évi pénzforgalmáról és a barlang látogatottságáról. Eszerint az évi bevétel 3,069.75 P., a kiadás pedig 2,899.96 P volt, a készpénzmaradvány 169.79 P. A látogatók száma 8000, ezek között szép számmal vannak képviselve a külföldiek is. Sajnálatos dolog, hogy az úrnapi és szentistvännapi körmenet alkalmával a rendőrség elzárta a Szentháromság-

utcát, miáltal a barlangot ez alkalommal aránylag kevesen látogatták. *Pacher Béla* dr. tanácsjegyző javasolja: a vezetőség keresse meg ebben az ügyben a kerületi rendőrséget.

Elnök ajánlatára a Bizottság *Füzy Rezső* műszaki főtanácsost, *Lippner Károly* székesf. mérnököt, *Avar Ferenc* tanárjelöltet és *Westvinkel József* barlang-gondnokot tagul választotta.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1937 február 16-án *Cholnoky Jenő* dr. elnöklésével *választmányi ülést* tartott a következő tárgyszorozattal.

Bogsch László dr. főtitkár jelenti, hogy *Gorjanovic-Kramberger Károly* dr. udvari. tanácsos, egyetemi tanár, a Társulat tiszteleti tagja és *Lenhossék Mihály* dr. egyetemi tanár, a Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Szakosztályának egykori elnöke elhunyt. Utóbbinak temetésén ügyvezető elnök képviselte a Társulatot.

Bogsch László dr. főtitkár előterjesztésére a Választmány a *Borsod-Miskolci Múzeumot* alapító, a *Természetbarátok Turista-Egyesülete* *Alpesi Csoportját* pedig rendes tagul felveszi.

Elnök előterjesztésére a Választmány megállapítja a küszöbön álló XI. rendes Közgyűlés napirendjét. A Közgyűlésnek első ízben való összehívásakor szakülés lesz, amelyen *Gaál István* dr. a Szelim-barlang ásatásáról és *Kerekes József* a zombolyok keletkezéséről fog előadást tartani.

Elnök indítványára a Választmány bizottságot küld ki, amely az alapszabályok módosítását fogja letárgyalni és ebben a tárgyban határozni.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat alapszabályainak módosítására bizottságot küldött ki. Ennek elnöke *Kadic Ottokár* dr. ügyvezető elnök, jegyzője *Mottl Mária dr.*, tagjai pedig *Bogsch László* dr. főtitkár, *Atzél Frigyes* ellenőr, *Boross Adám* dr. *Jaskó Sándor* dr. és *Klébert J. Elemér* választmányi tagok lettek. A Bizottság 1937 február hó 16-án tartott ülésén az elnök javaslatára az alapszabályoknak következő módosítását fogadta el:

1. Az utolsó 10 évben nagyobb számban elhunyt, kilépett és törölt tagok alaposan csökkentették a Társulat taglétszámát, ennek következtében a Választmány létszámát is csökkenteni kell. A Bizottság úgy határoz, hogy a tisztikar létszámában törli az egyik társelnöki és titkári tisztséget, a választmányi tagok számát pedig 12-re csökkenti.

2. Mióta a Társulat a m. kir. Honvédség szolgálatába állott, kilátás van arra, hogy a Társulatba honvédtisztek is tagul belépnek. Ezért vitéz *Aggházy Kamil* ezredes-igazgató, tiszteleti tag javaslatára a Bizottság a katonatisztek felvételére és kizárására vonatkozólag a következő sorok felvételét határozta el: 1. tisztek felvétele választás nél-

kül, egyszerű jelentkezés alapján történjék, 2. kizárás helyett a tiszt ügye az illetékes parancsnoksághoz irányítandó.

3. Az alapszabályok kimondják, hogy a Társulat múzeumot nem létesít. Ezzel szemben a budavári pincebarlangok feltárásával kapcsolatban a Székesfőváros módot nyújtott a Társulatnak, hogy barlangtani múzeumot felállítson. Ezért szükségessé vált, hogy az erre vonatkozó paragrafus ellenkező értelemben megváltoztassék.

4. A negyedik változást az a körülmény tette szükségessé, hogy több barlangkutatással foglalkozó egyesület a Társulattal együttműködést létesített. Ennek az együttműködésnek alapja a kölcsönös támogatás. Ez az örvendetes tény szükségessé tette, hogy az alapszabályokba külön fejezet két paragrafussal vétessék fel.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1937 február hó 26-án *Kadic Ottokár* dr. elnöklése alatt *szakülést* tartott, amelyen a következő két előadás hangzott el.

1. *Gaál István* dr. választmányi tag a *Szelim-barlang-ban* *újabbán végzett ásatások eredményeiről* számolt be. Ezek lényegében nem változtatják a rétegtani képet. A rétegsor a barlangnak 1936-ban kiásott részén a következő: 1. Legfelül alluviális humusztakaró tele cserépedény-töredékekkel és emberi esontokkal. 2. Ez alatt fekszik a felső lösz, kevés esonttal és *Pinus montana* -maradványokkal (Magdalénien). 3. Következik az alsó löszréteg hienacsontokkal és lombos famaradványokkal (Szolüsztrén). 4. Ez alá települ a lösznek egy barna módosulata berkenyével. 5. Továbbá következik folyami lerakódás *Pinus montana*-val. 6. Legalul fekszik sárga agyag, amelyet középen végigfutó humuszcsík kettéválaszt, lombfa-maradványokkal (Musztérien).

Mottl Mária dr. az előadáshoz hozzászólva úgy gondolja, hogy a 6. kultúrrétegben talált köeszközök, a lombfa-maradványok tanulsága szerint, a musztériennek valamely régibb szintjébe tartozik. A 3. rétegből felszínre került *Elephas trogontherii* maradványok kissé feltűnőek, mivel ez a faj inkább a régibb pleisztocénre jellemző. Előadó ebből a rétegből lombfa-maradványokat említ, holott a szolüsztrén nálunk a *Pinus montana*-val fordul elő.

2. *Kerekes József* rendes tag a *zsombolyok keletkezéséről* tartott előadást. Az előadás szövege e füzet 13—17 oldalain teljes egészében jelent meg.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1937 március 16-án tartotta *Kadic Ottokár* dr. elnöklése alatt *XI. rendes közgyűlését* a következő tárgysorozattal.

Elnök megnyitja a közgyűlést és beszámol a magyar barlangkutatás állásáról a letűnt 1936. évben. A beszámoló szövege e füzet 1—7 oldalán jelent meg teljes terjedelemben.

Elnök üdvözlí a Közgyűlésen megjelent egyesületek kiküldötteit, nevezetesen a Magyarhoni Földtani Társulat nevében megjelent *László Gábor* dr. igazgató-geológust, a Pannonia Turista-Egyesület Barlangkutató Szakosztály részéről *Aizél Frigyes* elnököt, a Budapesti Egyetemi Turista-Egyesület nevében megjelent *Kerekes József* elnök és a Magyar Turista-Egyesület képviselőjében *Schönviszky Lászlót*.

Bogsch László dr. főtitkár felolvassa a Társulat 1936. évi működéséről szóló titkári jelentését. A titkári jelentés szövege teljes terjedelmében e füzet 17—21 oldalán jelent meg.

Barbie Lajos pénztáros jelentést tesz a Társulat-nak 1936. évi pénzforgalmáról, mely szerint a bevétel 41,332.20 P., a kiadás 37,023.25 P. volt, a maradék eszerint 4,308.95 P.

Ascher Antal a Számvizsgáló Bizottság elnöke jelentést tesz a társulati pénztár vizsgálatáról. Mivel a vizsgálat a pénzkezelést rendben találta, a Közgyűlés a pénztárosnak megadja a felmentvényt. Elnök köszönetet mond a Bizottságnak fáradságáért, a Közgyűlés pedig a Számvizsgáló Bizottságba újból kiküldi *Ascher Antal* műegyetemi tanácsost elnökül. *Majer István* dr. geológust és *Noszky Jenő* dr. múzeumi igazgatót tagokul.

Barbie Lajos pénztáros előterjeszti az 1937. évi költségvetést, mely előreláthatólag 35,072.95 P. pénzforgalmat fog kitenni.

Elnök napirendre tűzi az alapszabályok módosításának tárgyalását. A módosítást a megváltozott viszonyok teszik szükségessé. Az erre vonatkozó részleteket lásd e füzet 26—27 oldalán.

László Gábor dr. mint a Magyarhoni Földtani Társulat képviselője örömeinek ad kifejezést, hogy a Társulat a budavári barlangpincék feltárása és rendezése révén oly nagyszabású munkásságot fejt ki s hogy a Várhegyi barlang kezelése folytán biztos alapokra sikerült helyezni a Társulat működését.

Mottl Mária dr.